

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΝΤΕΙΟ UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
κατεύθυνσης «Φορολογία και Ελεγκτική»

Διπλωματική Εργασία
ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ
ΕΠΙΤΟΚΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ (4)
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΜΕΛΑΓΡΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

Τριμελής Επιτροπή:

Καθ. Αναστάσιος Τσάμης (Επιβλέπων)

Αναπλ. Καθ. Ιωάννης Φίλος

Καθ. Απόστολος Αποστόλου

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2015

Contents

ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΕΣ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
Αντικείμενο της Εργασίας.....	4
Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	5
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	7
ΟΙ 4 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.....	14
National Bank of Greece (Εθνική Τράπεζα).....	14
Τράπεζα Πειραιώς.....	15
Eurobank.....	17
Alpha Bank.....	18
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	19
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	22
ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	23
Α.ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ.....	23
Return on Assets (ROA) = Net profit/Total assets.....	23
Return on Equity (ROE) = Net profit/ Total equity.....	23
Cost to Income Ratio (C/I) = total cost /total income.....	23
Β.ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ.....	24
Liquid assets to deposit-borrowing ratio (LADST) = liquid asset/customer deposit and short term borrowed funds.....	24
Net Loans to total asset ratio (NLTA) = Net loans/total assets NLTA.....	24
Net loans to deposit and borrowing (NLDST) = Net loans/total deposits and short term borrowings.....	24
Loan loss reserve to gross loans (LRGL) = Loan loss reserve/gross loans.....	24
Net profit margin.....	24
Γ. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	25
Πληθωρισμός (σε ετήσια βάση).....	25
ΑΕΠ (σε ετήσια βάση).....	25
Εθνικό Χρέος.....	25
Συγκεντρωτική Ανάλυση των Μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν.....	26
ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	27
1 ^η Παλινδρόμηση.....	28
2 ^η Παλινδρόμηση.....	29
3 ^η Παλινδρόμηση.....	30
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	31
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ.....	34
Ξένη Βιβλιογραφία.....	35
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	37

ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΕΣ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του ΠΜΣ «Φορολογία & Ελεγκτική» του Πάντειου Πανεπιστημίου.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω αρχικά τους καθηγητές του προγράμματος (κο Τσάμη, κο Φίλο και κο Αποστόλου για την κατανόηση και την βοήθεια που μου έδωσαν όσον αφορά την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας καθώς επίσης και για τις γνώσεις που μου πρόσφεραν καθόλη τη διάρκεια της φοίτησης μου.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να αναφερθώ και να ευχαριστήσω από καρδιάς την Δρ. Αγοράκη Μαρία- Ελένη. Οι υποδείξεις της, η συμπαράσταση, οι ώρες που αφιέρωσε και η υπομονή της συνέβαλαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένεια μου και τους φίλους μου που προσπάθησαν και προσπαθούν συνεχώς να με στηρίζουν και να τους στηρίζω σε κάθε προσπάθεια που κάνω.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα μίας χώρας παίζει κεντρικό ρόλο στην οικονομία της. Η ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών αγορών και θεσμών αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της γενικότερης αναπτυξιακής της διαδικασίας, συμβάλλοντας θετικά σε αυτή την κατεύθυνση.

Η διάρθρωση και λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, διαφοροποιείται από χώρα σε χώρα, λόγω των διαφορετικών επιμέρους παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία του. Ωστόσο, το κοινό χαρακτηριστικό είναι ότι σε κάθε χρηματοπιστωτικό σύστημα ο πυρήνας είναι οι Τράπεζες, οι οποίες παίζουν διαμεσολαβητικό ρόλο προσφέροντας τους χρηματοδοτικούς πόρους που επιτρέπουν τη βελτίωση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών. Πέραν του διαμεσολαβητικού ρόλου, οι Τράπεζες στην κύρια λειτουργία τους είναι παραγωγικές επιχειρήσεις που παράγουν δάνεια και υπηρεσίες καταθετικών λογαριασμών χρησιμοποιώντας κεφάλαια και εργατικό δυναμικό.

Ως πυρήνας του χρηματοπιστωτικού συστήματος οι Τράπεζες παίζουν καθοριστικό ρόλο στις επιδόσεις μιας εθνικής οικονομίας. Παράλληλα, οι συνεχείς μεταβαλλόμενες μακροοικονομικές και μικροοικονομικές συνθήκες της χώρας έχουν άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία και αποδοτικότητα των Τραπεζών.

Στα πλαίσια λοιπόν της ανάλυσης, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες οικονομικής κρίσης είναι σημαντικό να αντιλαμβανόμαστε και να αναδείξουμε τους παράγοντες που επιδρούν στα αποτελέσματα του τραπεζικού κλάδου. Δείκτης της τραπεζικής πορείας αποτελεί και το Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο.

Αντικείμενο της Εργασίας

Αντικείμενο της εργασίας είναι η εμπειρική μελέτη των παραγόντων που επιδρούν στο Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο στην δύσκολη οικονομική περίοδο 2009 -2013 στις 4 συστημικές Ελληνικές τράπεζες (Εθνική Τράπεζα, Eurobank, Alpha Bank και Πειραιώς).

Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αναμφισβήτητα, ο τραπεζικός τομέας, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις άλλες χώρες κατέχει σημαντική θέση και για αυτό χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα περιλαμβάνει, σύμφωνα με την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών (2008), τα πιστωτικά ιδρύματα με μόνιμη εμπορική παρουσία (τα πιστωτικά ιδρύματα με έδρα στην Ελλάδα και τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών), τα ξένα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν στην Ελλάδα υπηρεσίες εξ αποστάσεως και τις λοιπές εταιρίες που παρέχουν εξειδικευμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Παρά το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών και τον αριθμό των εταιριών που δραστηριοποιούνται, το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς κατέχουν τα πιστωτικά ιδρύματα με μόνιμη εμπορική παρουσία, καθώς το μερίδιο αγοράς για τις πέντε μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες είναι λίγο πάνω από 60%. Τα ιδρύματα με μόνιμη παρουσία είναι εκείνα με έδρα στην Ελλάδα- 18 εμπορικές και 16 συνεταιριστικές τράπεζες- τα 17 υποκαταστήματα ξένων τραπεζών, 4 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε κράτος εκτός της ΕΕ και το Ταμείο Παρακαταθηκών και δανείων. Μέσα που συμβάλλουν στη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος και στην περαιτέρω ανάπτυξη των τραπεζών είναι η κερδοφορία και η αποτελεσματικότητα ως προς τις εισροές και τις εκροές τους. Σύμφωνα με τους Wheelock και Wilson (1995), η αποτελεσματικότητα των εμπορικών τραπεζών είναι πολύ σημαντική, επειδή αποτελεί δείκτη επιτυχίας και μέτρο σύγκρισης. Οι τράπεζες που λειτουργούν αποτελεσματικά θεωρούνται επιτυχημένες, ενώ παράλληλα μπορεί να γίνει σύγκρισή τους και με άλλες σε κοινή βάση.

Τα πιστωτικά ιδρύματα σε ομαλές οικονομικές περιόδους αποτελούν κρίσιμους παράγοντες συμβολής στο οικονομικό και κοινωνικό γίνεσθαι ως φορείς της εγχώριας οικονομίας αλλά και ως «παίκτες» στη διεθνή σκακιέρα συμβάλλουν πολύπλευρα στην ελληνική οικονομία με τις δραστηριότητές τους και με τη λειτουργία τους στην αγορά (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2008). Οι ελληνικές τράπεζες δραστηριοποιούνται σε υπηρεσίες χρηματοδότησης ιδιωτών και επιχειρήσεων, στην παροχή υπηρεσιών πληρωμών για το δημόσιο και τις επιχειρήσεις και σε προγράμματα για επενδυτές και αποταμιευτές. Οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα επιλογής προϊόντων που ικανοποιούν τις ανάγκες τους επωφελούμενοι από τον ανταγωνισμό και το πλήθος τους. Έτσι, οι τράπεζες συνεισφέρουν ευρύτερα στην εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας και στην αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της χώρας, καθώς χρηματοδοτούν την κατανάλωση και την αποταμίευση, περιορίζουν την παραοικονομία, βοηθούν στον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων με τις οποίες συνεργάζονται και τελικά δημιουργούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και άλλων κλάδων της οικονομίας. Παράλληλα, η διαμεσολαβητική τους δραστηριότητα μειώνει τα έξοδα του κράτους και των επιχειρήσεων για τις πληρωμές και τις απαιτήσεις. Άλλος παράγοντας συμβολής είναι η λειτουργία των τραπεζών στο πλαίσιο της αγοράς (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2008). Με τη συμμόρφωσή τους στο νομοθετικό πλαίσιο και στις διεθνείς συνθήκες, τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων εξασφαλίζουν τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος και της οικονομίας. Ταυτόχρονα στηρίζουν την απασχόληση, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, όπως η παρούσα. Εξαιτίας των προγραμμάτων εθελουσίας

εξόδου και επέκτασης στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, δημιουργούν θέσεις εργασίας απασχολώντας μεγάλο αριθμό εργαζομένων, με αυξητική τάση παροχών (ασφαλιστικές, ημερομίσθια κ.ά.). Επιπλέον, ο τραπεζικός κλάδος συνήθως είναι κερδοφόρος, ελκύει μεγάλου ύψους επενδύσεις και οι πιστωτικές τράπεζες αφενός προκαταβάλλουν υψηλό ποσοστό του φόρου που τους αναλογεί και αφετέρου μοιράζουν υψηλό ποσοστό των καθαρών κερδών ως μέρισμα. Τέλος, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, βοηθούν μέσω ευνοϊκής τιμολόγησης των υπηρεσιών τους κοινωνικές ομάδες σε δυσχερή θέση ή στηρίζουν περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και κυρίως αθλητικές δράσεις και προγράμματα

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα έχει σημαντική ιστορική σημασία, η οργάνωση του οποίου πέρασε από διάφορες φάσεις, που μπορούν όμως να διακριθούν σε τέσσερις περιόδους.

Κύρια κριτήρια για τη διάκριση των περιόδων είναι ο βαθμός οργάνωσης, η διάρθρωση, οι δραστηριότητες του συστήματος και ο βαθμός κυβερνητικού ελέγχου επί των τραπεζικών εργασιών.

1η περίοδος, 1828 – 1928

Η αρχή της πρώτης περιόδου συμπίπτει με την ίδρυση του νεότερου ελληνικού κράτους το 1828. Η περίοδος αυτή είχε τα εξής χαρακτηριστικά :

- Οι τραπεζικές εργασίες εκτελούνται από πολλές μικρές, προσωποπαγείς τράπεζες με τοπική βάση και σύντομη σχετικά διάρκεια ζωής.
- Όλες οι υφιστάμενες τράπεζες εκδίδουν χαρτονομίσματα, αλλά τα χαρτονομίσματα που εκδίδονται από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος που ιδρύθηκε το 1841 , έχουν τη μεγαλύτερη κυκλοφορία.
- Δεν υπάρχει κανένα ιδιαίτερο νομοθετικό πλαίσιο, ούτε κρατική παρέμβαση ή έλεγχος σχετικά με τις δραστηριότητες των τραπεζών.
- Η ανάπτυξη των τραπεζικών εργασιών είναι υποτυπώδης και η ανάγκη των οικονομικών μονάδων για προσφυγή στις τράπεζες συμβαδίζει με το χαμηλό βαθμό οικονομικής ανάπτυξης της περιόδου αυτής.
- Η πρώτη αξιόλογη τράπεζα του νεότερου ελληνικού κράτους είναι η Εθνική Χρηματική Τράπεζα , που απέτυχε να εμπνεύσει εμπιστοσύνη και έκλεισε το 1834.
- Η δεύτερη σοβαρή προσπάθεια έγινε το 1841 με την ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, που προοδευτικά έφτασε να εκτελεί όλες τις τραπεζικές εργασίες. Η ΕΤΕ κυριαρχεί στον ελληνικό τραπεζικό χώρο μέχρι και σήμερα. Στη διάρκεια της ζωής της, έχει συγχωνευτεί με ορισμένες μικρές τράπεζες. Σ' αυτήν την περίοδο ιδρύθηκαν και άλλες δύο μεγάλες ελληνικές τράπεζες, η Εμπορική Τράπεζα (1907) και η Τράπεζα Πίστεως. Μάλιστα η Εμπορική Τράπεζα θεωρήθηκε πρωτοπόρος τράπεζα που άλλαξε τα δεδομένα στον χώρο αφού υιοθέτησε πρακτικές και υπηρεσίες μεγάλων παγκόσμιων τραπεζικών κολοσσών δείχνοντας ουσιαστικά τον δρόμο και στις υπόλοιπες.
- Σ' αυτήν την περίοδο μεταξύ των ετών 1918 και 1926 ιδρύθηκαν συνολικά 29 καινούργια τραπεζικά ιδρύματα με αποτέλεσμα το 1927 να δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα συνολικά 45 τραπεζικά ιδρύματα(33 ελληνικές εμπορικές τράπεζες, 5 ξένες εμπορικές τράπεζες, 3 τράπεζες κτηματικής πίστης, 2 μικρές τράπεζες αγροτικής πίστης και 2 ιδιότυποι πιστωτικοί οργανισμοί). Από αυτές οι μεγαλύτερες τράπεζες είναι η Εθνική Τράπεζα, η Εμπορική Τράπεζα, η Τράπεζα Αθηνών, η Ιονική και η Τράπεζα Πίστεως.

(Κ.Μελάς Αθήνα 2009),(Κ. Κωστής –Β.Τσοκόπουλος Αθήνα 1988),(Γ.Δερτιλής Αθήνα 2005).

2η περίοδος, 1928– 1945

- Στις αρχές της δεκαετίας του , η οικονομική ζωή, παρά τις αναστατώσεις, παρουσιάζει ένα αξιοσημείωτο βαθμό ανάπτυξης. Η ανάγκη ενός νομικού πλαισίου για τις δραστηριότητες των τραπεζών συνέπιπτε με την ανάγκη ανασυγκρότησης του ελληνικού κράτους.
- Οι πρώτοι σημαντικοί νόμοι που καθόριζαν τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας των τραπεζών εκδόθηκαν το 1928. Τα επόμενα χρόνια εκδόθηκαν
- νόμοι σχετικά με την κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων, τις δοσοληψίες σε
- συνάλλαγμα, τις επιταγές, τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια εις
- διαταγήν, τον έλεγχο των εισαγωγών κ.α.
- Με το νόμο 5076 του 1931 καθορίστηκε ποιες επιχειρήσεις είναι τράπεζες, το ελάχιστο ύψος του μετοχικού κεφαλαίου και άλλοι συναφείς περιορισμοί και υποχρεώσεις των τραπεζών
- Το 1927 αποσπάστηκε από την ΕΤΕ η Κτηματική τράπεζα.
- Το Μάιο του 1928 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, που ανέλαβε την αποκλειστική έκδοση τραπεζογραμματίων
- Το 1929 ιδρύθηκε η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος που ανέλαβε, κάτω από την εποπτεία του κράτους, την αγροτική πίστη.
- Σε αντίθεση με την πρώτη περίοδο, είναι σαφής η τάση για συγκέντρωση των τραπεζικών εργασιών σε λίγα εύρωστα ιδρύματα. Κατά την αρχή της δεύτερης περιόδου υπήρχαν 46 τραπεζικά ιδρύματα, στην πλειοψηφία τους μικρά και τοπικής εμβέλειας, ενώ στο τέλος της υπήρχαν μόνο 3.

(Κ. Κωστής Εμπορική Τράπεζα 1988)

3η περίοδος, 1946 – 1992

- Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται αρχικά από τις τάσεις άσκησης συγκεκριμένης και συστηματικής κρατικής νομισματικής πολιτικής και όλο και μεγαλύτερου κρατικού κυβερνητικού ελέγχου στις δραστηριότητες όλων των τραπεζών αφενός και από τον ουσιαστικό διορισμό και έλεγχο των διοικήσεων πρώην ιδιωτικών τραπεζών (ΕΤΕ, Εμπορική Τράπεζα, Ιονική- Λαϊκή) από την εκάστοτε κυβέρνηση αφετέρου. Παρατηρήθηκε επίσης έντονο ενδιαφέρον αλλοδαπών τραπεζών για την ελληνική αγορά, που εκδηλώθηκε με άνοιγμα υποκαταστημάτων και γραφείων αντιπροσωπείας.
- Το 1946 συστάθηκε η Νομισματική Επιτροπή (Ν.Ε.) και επιφορτίστηκε με τη χάραξη και εκτέλεση συγκεκριμένης νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής, με αποτέλεσμα προοδευτικά να κυριαρχήσει στο νομισματοπιστωτικό τομέα. Το 1982 η Ν.Ε. καταργήθηκε και οι περισσότερες αρμοδιότητές της μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος (Ν.1266/1992).
- Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 άρχισε να φιλελευθεροποιείται και να απλουστεύεται το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζικών ιδρυμάτων, σε σημείο ώστε σήμερα αυτό να τείνει προς τα ισχύοντα στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης. Στις αρχές της δεκαετίας

του 1990 είχαμε ιδρύσεις αρκετών νέων ιδιωτικών τραπεζών και πέρασμα μικρών «κρατικών» τραπεζών στον ιδιωτικό τομέα. Τέλος, παρατηρείται μια προσπάθεια χαλάρωσης της εξάρτησης των υπολοίπων τραπεζών του ευρύτερου δημοσίου τομέα από το κράτος.

(Ι. Αρμάγου Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2005),

4η Περίοδος, 1992 έως σήμερα

Είναι η περίοδος της σύγχρονης αντίληψης για την τραπεζική διοικητική χρηματοοικονομική η οποία τυπικά ξεκινάει από την ημερομηνία έναρξης της συνθήκης του Μάαστριχτ. Την περίοδο αυτή ουσιαστικά αρχίζει η απορρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας σε μια προσπάθεια ένταξής του στο ενιαίο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό χώρο που βρίσκεται υπό εξέλιξη. Με την δημοσίευση του νόμου 2076/1.8.1992 (Ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις), διαμορφώθηκε το θεσμικό πλαίσιο του σύγχρονου ελληνικού τραπεζικού συστήματος, το οποίο υπέστη σημαντικότερες μεταβολές.

Οι μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα τις τελευταίες δεκαετίες βελτίωσαν σημαντικά την αποτελεσματικότητα του ελληνικού τραπεζικού τομέα και τον κατέστησαν σαφώς πιο ανταγωνιστικό. Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν σταδιακά στην προσαρμογή της Ελλάδας στις συνθήκες λειτουργίας του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1993), καθώς και στην ένταξη της στην ευρωζώνη, το 2001. Λόγω της παγκοσμιοποίησης της τραπεζικής αγοράς, της ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων, επιχειρήσεων και κεφαλαίων και των δυνατοτήτων που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία επικοινωνιών, οι Έλληνες συναλλασσόμενοι μπορούν σήμερα να αναζητούν και να επιλέγουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες από έναν πολύ μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων ανά τον κόσμο. Οι ελληνικές τράπεζες είναι σε θέση να προσφέρουν περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες στους καταναλωτές τους όπως, η δυνατότητα παροχής του συνόλου των επενδυτικών υπηρεσιών που προσφέρονται στις κεφαλαιαγορές, όπως και η ικανότητα διαμεσολάβησης στην παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών, ενώ πραγματοποιείται κ ένα άνοιγμα των δραστηριοτήτων τους και προς το εξωτερικό.

Με τον νόμο 2076/1992

Ενσωματώθηκε στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία η κοινοτική νομοθεσία (2η τραπεζική Οδηγία 89/646/ΕΟΚ, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2000/12/ΕΚ).

Καθορίστηκαν βασικές έννοιες όπως, τί είναι Πιστωτικό ίδρυμα, Χρηματοδοτικό Ίδρυμα, Μητρική επιχείρηση, θυγατρική επιχείρηση, Υποκατάστημα, Κράτος – Μέλος καταγωγής, Κράτος – Μέλος υποδοχής, Ίδια Κεφάλαια, Συντελεστής Φερεγγυότητας.

Ορίστηκε το πεδίο εφαρμογής του νόμου (εφαρμόζεται σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, με εξαίρεση την Τράπεζα της Ελλάδος, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν και λειτουργούν σε άλλα κράτη – μέλη της Ε.Ε. και έχουν ρητά εξαιρεθεί από τις κοινοτικές οδηγίες).

Καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα.

Καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις ανάκλησης άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα.

Καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις ίδρυσης υποκαταστημάτων ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε άλλα Κράτη - μέλη της Ε.Ε. καθώς και υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων άλλων Κρατών - μελών της Ε.Ε. στην Ελλάδα.

Καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις εγκατάστασης ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε τρίτες χώρες καθώς και η εγκατάσταση στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων, εκτός Ε.Ε., χωρών.

Οροθετήθηκαν οι αρμοδιότητες της Τράπεζας Ελλάδος για την άσκηση εποπτείας στα πιστωτικά ιδρύματα.

Δημιουργήθηκε κατάλογος των δραστηριοτήτων των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Με το νόμο 3601/1.8.2007

Ενσωματώθηκαν στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία οι κοινοτικές οδηγίες 2006/48/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας από τα πιστωτικά ιδρύματα, και 2006/49/ΕΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων και επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Αναδιατυπώθηκαν βασικές έννοιες όπως, τι είναι Πιστωτικό Ίδρυμα, Χρηματοδοτικό Ίδρυμα, Άδεια Λειτουργίας, Μητρική Επιχείρηση, θυγατρική Επιχείρηση, Υποκατάστημα, Κράτος – Μέλος καταγωγής, Κράτος – Μέλος υποδοχής, Ίδια Κεφάλαια, Λειτουργικός κίνδυνος, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού χρήματος, Ηλεκτρονικό Χρήμα.

Επανακαθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα καθώς και οι όροι και οι προϋποθέσεις ανάκλησης άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα.

Επαναπροσδιορίστηκαν οι αρμοδιότητες της Τράπεζας Ελλάδος για την άσκηση εποπτείας στα πιστωτικά ιδρύματα.

Εμπλουτίστηκε ο κατάλογος των δραστηριοτήτων των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Ορίστηκαν ειδικές ρυθμίσεις για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος.

Γίνεται αναφορά στο υπηρεσιακό και επαγγελματικό απόρρητο καθώς και περιγραφή των υποχρεώσεων των προσώπων που είναι επιφορτισμένα με το νόμιμο έλεγχο των ετήσιων και ενοποιημένων καταστάσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Οροθετήθηκε το πλαίσιο για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των ΠΕΗ και των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στο τέλος Δεκεμβρίου του 2010 η κεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών ανήλθε στα 14 δις ευρώ ποσό που αντιστοιχούσε στο 26% της συνολικής κεφαλαιοποίησης του Χρηματιστηρίου Αθηνών. (Π. Αγγελόπουλος Αθήνα 2005)

Η απελευθέρωση των τραπεζικών υπηρεσιών και η ένταξη του εγχώριου τραπεζικού τομέα στο χρηματιστηριακό σύστημα της ζώνης του ευρώ συνέβαλε στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας των τραπεζών και στην μεγαλύτερη παραγωγικότητά τους. Υπήρξαν ωστόσο σοβαρές ελλείψεις και αδυναμίες στη μετέπειτα λειτουργία και οργάνωσή τους με αποτέλεσμα να οδηγηθούμε σε βαρύτερη ύφεση.

Δεν είναι η πρώτη φορά άλλωστε που εμφανίζεται μια οικονομική κρίση σε ανεπτυγμένες ή και αναπτυσσόμενες χώρες. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν βρεθεί πολλές φορές στο επίκεντρο των οικονομικών εξελίξεων όχι τόσο για τη συνεισφορά του στην ανάπτυξη, κάτι που αποτελεί τον αυτονόητο στόχο της λειτουργίας τους, αλλά για το ρόλο τους στις χρηματοπιστωτικές κρίσεις, οι οποίες κατά τα τελευταία 70-80 χρόνια ήταν αρκετές, με βασικότερες αυτές του 1929 και την πρόσφατη του 2008.

Μικρή κρίση που άρχισε να διαφαίνεται μετά το 2005, εκτόξευσε για ακόμα μια φορά τον οικονομικό τομέα στην κορυφή της πολιτικής ατζέντας των χωρών παγκοσμίως. Η κύρια έναρξη δόθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής με την κατάρρευση της Lehman Brothers, τέταρτης μεγαλύτερης επενδυτικής τράπεζας των ΗΠΑ, την 15η Σεπτεμβρίου 2008 και συνεχίστηκε με μορφή ντόμινο και στην Ευρώπη, επηρεάζοντας σημαντικά και την Ελλάδα, σηματοδοτώντας έτσι τη μεγαλύτερη μεταπολεμική παγκόσμια οικονομική κρίση. Αν και η Ελλάδα καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης δεν βίωσε παρόμοιο ισχυρό σοκ με την πτώχευση μιας εγχώριας τράπεζας όταν διεθνώς υπεραιωνόβιες τράπεζες, όπως η Merrill Lynch, εξαφανίστηκαν σε ένα Σαββατοκύριακο, πιστωτικοί οργανισμοί όπως η Royal Bank of Scotland περιήλθαν στον έλεγχο του Δημοσίου και άλλοτε κραταιοί κολοσσοί όπως η Citibank βρίσκονται υπό κρατικοποίηση, η χώρα συνεχίζει να περνάει μια από τις πιο βαθιές υφέσεις στην ιστορία της. Η κατάρρευση της Lehman Brothers ανέδειξε τις αστοχίες του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος σε επίπεδο υπολογισμού των ανειλημμένων κινδύνων και δυστυχώς θα χρειαστεί αρκετό χρονικό διάστημα ακόμα προκειμένου να επουλωθούν πλήρως οι «πληγές» που άνοιξε στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

(Χαρδούβελης Γ., Κολλιντζάς Τ., Ψαλιδόπουλος Μ., Καραμούζης Ν., Δεκέμβριος 2009)

Η κρίση μεταφέρθηκε στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα με σημαντική καθυστέρηση σε σύγκριση με τα τραπεζικά συστήματα των περισσότερων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο βασικός λόγος είναι ότι η στρατηγική των Ελληνικών τραπεζών είχε εστιάσει τα τελευταία έτη στην λιανική τραπεζική και όχι στην επενδυτική τραπεζική (investment banking), όπως συνέβη με την περίπτωση άλλων Ευρωπαϊκών τραπεζών, η οποία προκάλεσε καταγραφή σημαντικών ζημιών στις λογιστικές καταστάσεις των Ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων (marked to market losses) λόγω της έκθεσης των τελευταίων σε τοξικά χρηματοοικονομικά προϊόντα (toxic assets).⁸ Η ανάπτυξη των ελληνικών τραπεζών βασίστηκε κατά κύριο λόγο, στην επέκταση της δραστηριότητάς τους στη στεγαστική και τη καταναλωτική πίστη, η οποία απελευθερώθηκε στην Ελλάδα την ίδια εποχή που ξένες τράπεζες άρχισαν να επενδύουν σε αυτά τα ομόλογα λόγω έλλειψης άλλων πηγών κερδοφορίας.

Η ανεπαρκής εποπτεία, ή και το ατελές κανονιστικό πλαίσιο, ως προς την κεφαλαιακή επάρκεια και την ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων, η εκτίναξη των spread των προθεσμιακών καταθέσεων (η διαφορά μεταξύ της απόδοσης των καταθέσεων και του κόστους προσέλευσης αυτών), η αλλόγιστη χρήση δανειακών κεφαλαίων των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, ήταν μερικά από τα προβλήματα που συνέβαλαν στην σημερινή οικονομική εικόνα της Ελλάδας.

Η πρόσφατη σχετικά χρηματοπιστωτική κρίση έχει κλονίσει συθέμελα τη σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και κατέστησε επιτακτική την ανάγκη ολοκληρωμένης διερεύνησης για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, προς αποφυγή μελλοντικών κρίσεων αλλά και αντιμετώπιση της ήδη υπάρχουσας.

Από το 2005 σημειώνονται μεγάλες εξελίξεις στο θεσμικό-κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος, στη λειτουργία και εποπτεία των κεφαλαιαγορών, στα θέματα προστασίας καταναλωτή, τόσο σε διεθνές, κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών μπαίνει σε διαβούλευση με την Τράπεζα της Ελλάδος, και αυτή κατ' επέκταση με τα πιστωτικά ιδρύματα, για την εφαρμογή του νέου πλαισίου περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, καθώς επίσης ξεκινάει συζητήσεις περί του Σχέδιου Νόμου για θέματα κεφαλαιαγοράς, περί λειτουργίας και εποπτείας των κεφαλαιαγορών και των χρηματαγορών. Το ίδιο διάστημα οι ελληνικές τράπεζες συμμετέχουν στην προσπάθεια διαμόρφωσης του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA).

Τα τελευταία χρόνια το σύνολο του ελληνικού τραπεζικού τομέα έχει επηρεαστεί καθοριστικά από τη συνδυαστική επίδραση:

- της αδυναμίας πρόσβασης στις διεθνείς αγορές και της εκροής καταθέσεων,
- των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που προκάλεσαν επιδείνωση της ποιότητας των δανειακών χαρτοφυλακίων,
- της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα ("PSI").

Οι παράγοντες αυτοί άσκησαν ισχυρές πιέσεις στη ρευστότητα και την κεφαλαιακή βάση των ελληνικών τραπεζών, απειλώντας τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος και την ευρωστία αρκετών τραπεζών.

Σε αυτό το δεδομένο πλαίσιο, η Τράπεζα της Ελλάδος και η πολιτεία προέβησαν σε σειρά ενεργειών που αποσκοπούσαν στην θωράκιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της ασφάλειας των καταθέσεων. Μεταξύ των ενεργειών αυτών, κρίσιμη σημασία είχαν:

- η κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητας των τραπεζών, με την παροχή δυνατότητας προσφυγής στο μηχανισμό έκτακτης χρηματοδότησης ("emergency liquidity assistance – ELA"),
- η διασφάλιση της επάρκειας των "Χρηματοδοτικών Πόρων" (Financial Envelope), δηλαδή των δημόσιων πόρων που προορίζονται για την κάλυψη της απαιτούμενης ανακεφαλαιοποίησης και του κόστους αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού τομέα την περίοδο 2012-2014, το ύψος των οποίων έχει εκτιμηθεί σε 50 δισεκ. ευρώ
- η εξυγίανση αδύναμων τραπεζών, βάσει ενός διευρυμένου νομικού πλαισίου,
- η απαίτηση από όλες τις ελληνικές τράπεζες να αυξήσουν την κεφαλαιακή τους βάση σε ένα συντηρητικά εκτιμημένο επαρκές επίπεδο.

Στη διαδικασία αυτή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο παρείχαν καθοδήγηση και διασφάλισαν τη συνέπεια με τους σκοπούς του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής. Παράλληλα, εταιρία διεθνούς κύρους παρείχε στην Τράπεζα της Ελλάδος συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Η Τράπεζα της Ελλάδος εκπόνησε επίσης, το Μάρτιο του 2012, μελέτη στρατηγικής αξιολόγησης του τραπεζικού τομέα. Η μελέτη αξιολόγησε τις προοπτικές βιωσιμότητας των τραπεζών, εφαρμόζοντας ένα πολύ ευρύτερο σύνολο κριτηρίων (τόσο εποπτικών όσο και επιχειρησιακών) και χρησιμοποιώντας χρηματοοικονομικά και εποπτικά στοιχεία². Από τη μελέτη προέκυψαν τέσσερις “συστημικές τράπεζες” – η Εθνική Τράπεζα, η Eurobank, η Alpha Bank και η Τράπεζα Πειραιώς, οι οποίες και κρίθηκαν κατάλληλες για δημόσια στήριξη.

Οι “μη συστημικές τράπεζες”, όπως προβλέπεται στο Μνημόνιο Συνεννόησης του Δεκεμβρίου 2012 (Μνημόνιο), θα πρέπει να ανακεφαλαιοποιηθούν από τον ιδιωτικό τομέα μέχρι το τέλος Απριλίου 2013. Σε διαφορετική περίπτωση, θα τεθούν σε διαδικασία εξυγίανσης μέχρι το τέλος Ιουνίου 2013.

(Έκθεση για την ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάταξη του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Τράπεζα της Ελλάδος Δεκέμβριος 2012)

ΟΙ 4 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

National Bank of Greece (Εθνική Τράπεζα)

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ιδρύθηκε το 1841 και εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών το 1880. Με 160 πλέον χρόνια επιτυχούς και αδιάλειπτης λειτουργίας στον οικονομικό βίο της χώρας, η Τράπεζα έχει εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο όμιλο εταιρειών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καλύπτοντας έτσι τις συνεχώς διευρυμένες ανάγκες των πελατών της. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα ίδρυσε το 1891 την Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων «Η Εθνική» και το 1927 την Εθνική Κτηματική Τράπεζα.

Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928, η Τράπεζα είχε το εκδοτικό προνόμιο στην Ελλάδα και ήταν υπεύθυνη για την έκδοση του νομίσματος. Το 1953, η Τράπεζα συγχωνεύτηκε με την «Τράπεζα Αθηνών», που είχε ιδρυθεί το 1893. Μέσα στο 1998, η Τράπεζα προέβη στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», η οποία είχε προέλθει από τη συγχώνευση δύο πρώην θυγατρικών της εταιρειών, της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» και της «Εθνική Στεγαστική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», με σκοπό την αρτιότερη εξυπηρέτηση των πελατών της στον τομέα της στεγαστικής και κτηματικής πίστης.

Από τον Οκτώβριο 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Στα τέλη του 2002, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της "Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως ΑΕ". Στο πλαίσιο του στρατηγικού της προσανατολισμού στην αγορά της ΝΑ Ευρώπης, η ΕΤΕ εξαγόρασε, εντός του 2006, τη Finansbank στην Τουρκία και τη Vojvodjanska Banka στη Σερβία.

Σήμερα η Εθνική προσφέρει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες επιχειρήσεων και ιδιωτών.

Ελέγχει το ¼ της λιανικής τραπεζικής και διαθέτει 24% μερίδιο αγοράς στις καταθέσεις. Το μερίδιο καταθέσεων αντανakλά την εμπιστοσύνη του αποταμιευτικού κοινού που αποτελεί και την κινητήρια δύναμή της.

Επιπλέον, διαθέτει το ευρύτερο δίκτυο εξυπηρέτησης, καλύπτοντας ολόκληρη τη γεωγραφική έκταση της Ελλάδας, ενώ παράλληλα αναπτύσσει εναλλακτικά δίκτυα πώλησης των προϊόντων της, όπως οι υπηρεσίες Mobile και Internet Banking. Σήμερα, το Δίκτυο της Τράπεζας στο εξωτερικό περιλαμβάνει 1.217 μονάδες, ενώ ο Όμιλος συνολικά απασχολεί 34.157 εργαζόμενους, εξυπηρετώντας μια αγορά 125 εκατομμυρίων κατοίκων (στοιχεία 31.03.2015).

Τράπεζα Πειραιώς

Με έδρα στην Αθήνα, παρουσία σε 10 χώρες και περίπου 21 χιλιάδες εργαζόμενους, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών σε περίπου 6 εκατομμύρια πελάτες. Το συνολικό ενεργητικό του Ομίλου φτάνει τα €89 δισ., τα δάνεια μετά από προβλέψεις τα €56 δισ. και οι καταθέσεις περίπου τα €47 δισ., στις 31 Μαρτίου 2015.

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916. Για πολλές δεκαετίες λειτούργησε ως ιδιωτική Τράπεζα, ενώ το διάστημα 1975-1991 πέρασε υπό κρατικό έλεγχο. Από το Δεκέμβριο του 1991 που ιδιωτικοποιήθηκε έχει παρουσιάσει μεγάλη ανάπτυξη εργασιών, μεγεθών και δραστηριοτήτων, ενώ σήμερα κατέχει ηγετική θέση στην ελληνική αγορά με μερίδιο αγοράς 29% στα δάνεια και 28% στις καταθέσεις.

Παράλληλα με την οργανική της ανάπτυξη κατά τις δεκαετίες του 1990 και 2000, η Τράπεζα Πειραιώς υλοποίησε μία σειρά στρατηγικών κινήσεων, με σκοπό την εδραίωσή της στην εγχώρια αγορά. Έτσι, το 1998 προχώρησε στην απορρόφηση των εργασιών της Chase Manhattan στην Ελλάδα, στην εξαγορά της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης και της μικρής εξειδικευμένης Τράπεζας Credit Lyonnais Hellas, ενώ στις αρχές του 1999 στην απόκτηση του ελέγχου της Τράπεζας Χίου και στην απορρόφηση των εργασιών της National Westminster Bank PLC στην Ελλάδα. Τον Ιούνιο του 2000 πραγματοποίησε την ενοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα, μέσω της απορρόφησης των εμπορικών Τραπεζών Μακεδονίας-Θράκης και Χίου. Το 2002, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τον έλεγχο της ETBAbank, ενώ η απορρόφησή της ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2003.

Ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς υλοποιώντας την στρατηγική επέκτασής του στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου, εξαγόρασε αρχικά την PaterCredit Bank στην Ρουμανία, η οποία μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Romania. Το 2005 προχώρησε στην εξαγορά της βουλγαρικής Τράπεζας Eurobank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Bulgaria), ενισχύοντας την εκεί 12χρονη παρουσία του Ομίλου, ενώ το Μάρτιο του 2006 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση των καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς στη Βουλγαρία με την Eurobank. Επίσης, το 2005, εισήλθε στη σερβική αγορά με την εξαγορά της Atlas Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Beograd), αλλά και στην αιγυπτιακή αγορά με την εξαγορά της Egyptian Commercial Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Egypt). Τέλος, εντός του 2007, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς διεύρυνε τη διεθνή παρουσία του στην Ουκρανία με την εξαγορά της International Commerce Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank ICB), και στην Κύπρο με την ίδρυση της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου και τη συμφωνία εξαγοράς του δικτύου της Arab Bank Κύπρου.

Το 2012, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε το "υγιές" τμήμα της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (επιλεγμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού) και τη Γενική Τράπεζα. Το Μάρτιο του 2013, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τις τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα της Τράπεζας Κύπρου, της Cyprus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας. Τον Ιούνιο 2013, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τη Millennium Bank Ελλάδας. Στις 17

Απριλίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε το υγιές μέρος της Πανελλήνιας Τράπεζας, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην περαιτέρω αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Η εξ αγορασθείσα περίμετρος περιλάμβανε €504 εκατ. καταθέσεις, €370 εκατ. δάνεια πριν από προβλέψεις, καθώς και 26 καταστήματα και 163 εργαζόμενους. Οι συναλλαγές αυτές συνιστούν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, διαδικασία στην οποία η Τράπεζα Πειραιώς έχει συμμετάσχει από την πρώτη στιγμή ως βασικός πυλώνας.

Τον Ιούνιο του 2013, η Τράπεζα Πειραιώς ολοκλήρωσε τη διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης μετά την εφαρμογή του PSI, επιτυγχάνοντας την υψηλότερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μεταξύ των ελληνικών συστημικών τραπεζών, τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους. Τον Απρίλιο 2014 η Τράπεζα ολοκλήρωσε με επιτυχία αύξηση κεφαλαίου ύψους €1,75 δισ., με την έκδοση των νέων κοινών μετοχών και την καταβολή μετρητών με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων. Οι νέες μετοχές διατέθηκαν στο εξωτερικό σε θεσμικούς και άλλους ειδικούς επενδυτές μέσω διαδικασίας βιβλίου προσφορών καθώς και στην Ελλάδα μέσω δημόσιας προσφοράς προς επενδυτές, καταγράφοντας θετική ανταπόκριση, γεγονός που αποδεικνύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών προς τις προοπτικές της Τράπεζας Πειραιώς και κατ' επέκταση του ελληνικού τραπεζικού κλάδου.

Ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου σύμφωνα με το πλαίσιο Βασιλείας III διαμορφώνεται στο 12,0%, ενώ ο δείκτης Common Equity Tier 1 ανέρχεται στο 11,9% τον Μάρτιο 2015 (pro-forma για τη συμφωνία πώλησης της Piraeus Bank Egypt και της ΑΤΕ Ασφαλιστικής, καθώς και την απόκτηση των υγιών στοιχείων της Πανελλήνιας Τράπεζας). Ο δείκτης Common Equity Tier-1, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III, διαμορφώθηκε στο 11,1% που αντιστοιχεί περίπου στο μέσο όρο των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Σήμερα η Τράπεζα έχει ήδη ενσωματώσει πλήρως στα συστήματά της, την πρώην ΑΤΕbank και τις εγχώριες δραστηριότητες των δικτύων της Τράπεζας Κύπρου, CPB, Ελληνικής Τράπεζας, και Millennium Bank Ελλάδας και πρόσφατα της Γενικής Τράπεζας, παρέχοντας στους πελάτες ολοκληρωμένη τραπεζική εξυπηρέτηση.

Eurobank

Η Eurobank, με ενεργητικό ύψους €75,5 δισ. αποτελεί πυλώνα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Με ισχυρή θέση, διαφυλάσσει την περιουσία εκατομμυρίων καταθετών και χρηματοδοτεί την πραγματική οικονομία, στηρίζοντας την επιστροφή της χώρας σε βιώσιμη αναπτυξιακή τροχιά. Παράλληλα, διατηρεί στρατηγική θέση στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και τη Σερβία, διακρίνεται στον τομέα Διαχείρισης Περιουσίας στην Κύπρο και το Λουξεμβούργο, ενώ έχει παρουσία στην Ουκρανία και το Λονδίνο.

Ενισχύοντας περαιτέρω τη στρατηγική του θέση στην Ελλάδα, το 2013 ο όμιλος Eurobank ενέταξε στο δυναμικό του το «Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε.» και τη «Νέα Proton Τράπεζα Α.Ε.», δημιουργώντας σημαντικές συνέργειες για το σύνολο των πελατών, των εργαζομένων και των μετόχων της ενιαίας πλέον Τράπεζας Eurobank Ergasias Α.Ε.

Η συμπληρωματικότητα των αξιών της Eurobank, ενός δυναμικού, καινοτόμου και σύγχρονου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, με τις αξίες του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, ενός διαχρονικού, φιλικού οργανισμού, άρρηκτα συνδεδεμένου με το θεσμό της Αποταμίευσης, καθώς επίσης και οι ικανότητες και η πείρα του ανθρώπινου δυναμικού της ενιαίας Τράπεζας, αποτελούν μοναδικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στο σύγχρονο ελληνικό τραπεζικό κλάδο.

Η λειτουργική ενοποίηση του πρώην Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου με την Eurobank, που ολοκληρώθηκε με την ενοποίηση και των συστημάτων της πρώην T Bank τον Μάιο 2014, εκφράζει στην πράξη την υπεύθυνη στρατηγική απόφαση της Τράπεζας να διατηρήσει δύο διακριτά δίκτυα καταστημάτων: το δίκτυο Eurobank και το Δίκτυο Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, με σεβασμό στην ξεχωριστή εμπειρία εξυπηρέτησης του πελάτη που προσφέρει το καθένα. Με τον τρόπο αυτό, ο πελάτης μπορεί να διατηρήσει την υφιστάμενη καθημερινή σχέση εξυπηρέτησής του σε όποιο δίκτυο επιθυμεί.

Αποστολή και δέσμευση της Τράπεζας είναι η βελτίωση της τραπεζικής σχέσης με τους πελάτες της, με όποιο δίκτυο και εάν συνεργάζονται, αξιοποιώντας τη συλλογική εμπειρία και τεχνογνωσία.

Σημαντική Ενημέρωση: Το ανώτατο όριο της αποζημίωσης που καλύπτεται από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) ανέρχεται στο ποσό των €100.000 και ισχύει για το σύνολο των καταθέσεων που τηρείτε ως δικαιούχος λογαριασμού/ων στην ενιαία πλέον Τράπεζα και ανεξαρτήτως του αριθμού των λογαριασμών που ενδέχεται να τηρούσατε είτε στο πρώην Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο είτε στην Eurobank.

Alpha Bank

Ο Όμιλος Alpha Bank είναι ένας από τους μεγαλύτερους Ομίλους του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ελλάδα, με ισχυρή παρουσία στην εγχώρια και τη διεθνή τραπεζική αγορά. Προσφέρει ένα ευρύ φάσμα υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων της λιανικής τραπεζικής, της τραπεζικής μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, της διαχείρισης κεφαλαίων και private banking, της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, της επενδυτικής τραπεζικής, των χρηματιστηριακών εργασιών και της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας.

Μητρική Εταιρία και βασική Τράπεζα του Ομίλου είναι η Alpha Bank, η οποία ιδρύθηκε το 1879 από τον Ιωάννη Φ. Κωστόπουλο. Η Alpha Bank, Τράπεζα εμπιστοσύνης και σταθερό σημείο αναφοράς στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, είναι μία από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές τράπεζες, με ευρύτατο Δίκτυο άνω των 1.000 σημείων εξυπηρέτησης στην Ελλάδα κι έναν από τους υψηλότερους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας στην Ευρώπη.

Σημαντικοί πρόσφατοι σταθμοί στη μακρά και επιτυχή διαδρομή του Ομίλου, είναι:

- Η ολοκλήρωση της εξαγοράς των εργασιών Λιανικής Τραπεζικής της Citibank, την 30.9.2014.
- Η εξαγορά του συνόλου των προνομιούχων μετοχών του Ελληνικού Δημοσίου από την Τράπεζα, η οποία πρώτη από τις συστημικές τράπεζες προέβη στην αποπληρωμή της συμμετοχής του.
- Η επιτυχής ολοκλήρωση της Αυξήσεως του Μετοχικού Κεφαλαίου της Τραπεζής ύψους 1,2 δισ., την 31.3.2014.
- Η ολοκλήρωση της νομικής συγχωνεύσεως δι' απορροφήσεως της Εμπορικής Τραπεζής, την 28.6.2013.
- Η επιτυχής ανακεφαλαιοποίηση της Τραπεζής, την 31.5.2013, με υπερκάλυψη της απαιτούμενης ιδιωτικής συμμετοχής, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη διατήρηση του ιδιωτικού χαρακτήρα της Alpha Bank.
- Η απόκτηση του συνόλου των μετοχών της Εμπορικής Τραπεζής, την 1.2.2013.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στη βιβλιογραφία, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο εκφράζεται ως συνάρτηση των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων (μακροοικονομικοί και δείκτες κερδοφορίας και αποδοτικότητας). Αυτή η προσέγγιση χρησιμοποιείται ευρέως τόσο σε εγχώριες έρευνες όσο και σε έρευνες μεταξύ κρατών

Ο Samuelson το 1945 ανάδειξε ίσως για πρώτη φορά την σημασία της σχέσης μεταξύ της μεταβλητότητας των επιτοκίων και της τραπεζικής επίδοσης

Για την ανάλυση των καθοριστικών παραγόντων του επιτοκιακού περιθωρίου, βασικό είναι το μοντέλο των Ho και Saunders (1981).

Τα βασικά συμπεράσματα της συγκεκριμένης μελέτης ανέδειξαν τα ακόλουθα:

Η καθαρή διαφορά στα επιτόκια μπορεί να μειωθεί όταν υπάρχει διασταυρούμενη ελαστικότητα της ζήτησης μεταξύ των τραπεζικών προϊόντων. Τα οφέλη που προκύπτουν από τη διαφοροποίηση προέρχονται από την αλληλεξάρτηση των απαιτήσεων σε όλη τραπεζικές υπηρεσίες και προϊόντα

Η πρωτοποριακή μελέτη των Ho και Saunders (1981) για ένα δείγμα των αμερικανικών τραπεζών κατά την περίοδο 1976-1979, απέδειξε ότι η εκτίμηση του «καθαρού περιθωρίου» λαμβάνεται στο πρώτο στάδιο, ενώ το δεύτερο στάδιο καταπιάνεται με αναλύσεις στη σχέση μεταξύ του περιθωρίου αυτού και τον αριθμό των μεταβλητών που διατύπωσαν στο θεωρητικό υπόβαθρο.

Σε μια εμπειρική εφαρμογή της προσέγγισης σε δύο στάδια που έγινε σε επτά χώρες της Λατινικής Αμερικής, από τον Brock και Suarez (2000) αναφέρθηκε ότι η διαφορά στα επιτόκια που εξαπλώθηκε στη δεκαετία του 1990 επηρεάστηκε από τη ρευστότητα και τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου σε επίπεδο τράπεζας, καθώς και από τη μεταβλητότητα των επιτοκίων και του πληθωρισμού την αύξηση του ΑΕΠ σε μακροοικονομικό επίπεδο, αν και τα αποτελέσματα διαφέρουν από χώρα σε χώρα.

Οι Andony Saunders & Liliana Schumacher χρησιμοποίησαν οικονομικές καταστάσεις προερχόμενες από IBCA για την περίοδο 1988- 1995 από ΗΠΑ, Βρετανία, Ελβετία, Γαλλία, Ισπανία και Ιταλία Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα οικονομετρικό μοντέλο σε δύο στάδια:

1ο στάδιο: Συσχέτιση του NIM για κάθε χώρα ξεχωριστά καθώς και για κάθε έτος.

2ο στάδιο: Οι εκτιμήσεις από το 1ο στάδιο συσχετίζονται με βάση α) την αγορά β) την διακύμανση γ) την απόκλιση κινδύνου δ) το μέγεθος

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι:

Fee proxy : είναι στατιστικά σημαντικό όσον αφορά το NIM

Neata: θετικά στατιστικά σημαντικός.

Τραπεζικά κεφάλαια: παρατηρήθηκε θετική συσχέτιση

Το NIM μπορεί να εξηγηθεί κατά 0.20% από τη δομή της αγοράς με διαφοροποιήσεις βέβαια ανα χώρα. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το NIM επηρεάζεται εξίσου από την μικρή και τη μεγάλη διακύμανση των επιτοκίων.

Ο Angbazo το 1997, σε δείγμα 286 εμπορικές τράπεζες των ΗΠΑ, την περίοδο 1989-1993 δείχνει ότι η τράπεζα επιτοκιακά περιθώρια αντανakλούν τόσο την πτώχευση όσο και το ασφάλιστρο κινδύνου.

Αντίστοιχη μεθοδολογία με τον Angbazo (1997), ακολούθησε και ο Δράκος (2003), επικεντρώνοντας στο καθαρό επιτοκιακό περιθώριο της τράπεζας σε μια προσπάθεια για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της διαδικασίας μετάβασης στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης για την περίοδο 1993-1999, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα περιθώρια έχουν μειωθεί σημαντικά, δείχνοντας ότι η μεταβατική διαδικασία επιδρούσε σε σημαντικό βαθμό.

Οι Demirgüç-Kunt και Huizinga (1999) σε ένα δείγμα 80 ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες για την περίοδο 1988-1995, αναφέρει ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες οι ξένες τράπεζες έχουν μεγαλύτερα περιθώρια από τις εγχώριες τράπεζες, ενώ οι δείκτες της καλύτερης εκτέλεσης των αποφάσεων (σαν δείκτης αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος), και η έλλειψη διαφθοράς σχετίζεται με χαμηλότερα επιτοκιακά περιθώρια.

Οι Maudos και Solfs το 2009 στο άρθρο τους μελέτησαν για το NIM στο τραπεζικό σύστημα του Mexico για την περίοδο 1993-2005.

Χρησιμοποίησαν 289 ετήσιες παρατηρήσεις από 43 εμπορικές τράπεζες αποτελούμενες το 92 % των συνολικού ενεργητικού των τραπεζών του Mexico. Για την έρευνα χρησιμοποίησε οικονομετρικό μοντέλο με τους ακόλουθους δείκτες:

1. Financial (income- expense) [NIM]
2. Lerner Index (market power)
3. Operating costs/ total assets
4. Interest rate risk
5. loan loss provision/ loss
6. size (ln loans)
7. Implicit interest payments [(non-interest expense- other operating income)/Total Assets]
8. Liquid reserves/ Total Assets
9. Operating cost / gross income
10. Loans/ T.A
11. Deposits /T.A
12. Net fee income
13. Net not interest income - net fee income
14. Non-interest income - non interest expense

Τα αποτελέσματα της έρευνας απέδειξαν ότι παράγοντες για τα υψηλά επιτόκια είναι τα λειτουργικά έξοδα/ κόστη και η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών.

Οι Claeys και Vander Venet (2007) στην δική τους ανάλυση ασχολήθηκαν με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα περιθώρια των επιτοκίων σε τράπεζες σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο, για την περίοδο 1994-2001. Τα ευρήματά τους δείχνουν ότι παράγοντες, όπως η

αποδοτικότητα του κόστους η κεφαλαιακή επάρκεια, και η συμπεριφορά προς τον κίνδυνο έχουν σημαντικό αντίκτυπο στα περιθώρια τράπεζας, καθώς και συγκέντρωσης της αγοράς.

Οι Carbo και Rodriguez (2007) σε ένα δείγμα από επτά ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 1994-2001 δείχνουν μια θετική σχέση με πιστωτικούς δείκτες, δείκτες ρευστότητας και τον επιτοκιακό κίνδυνο, ενώ η επίδραση της συγκέντρωσης (δείκτης Herfindhal-Hirschman) είναι ασήμαντη.

Οι Lepetit & Al. (2008) σε μια μελέτη από 602 ευρωπαϊκές τράπεζες από 1996 έως το 2002, διαπιστώνουν ότι το υψηλό εισόδημα από προμήθειες συνδέεται με χαμηλότερα περιθώρια κέρδους.

Οι Santiago Valverde & Francisco Fernandez το 2007 ερεύνησαν 7 ευρωπαϊκά κράτη από το 1994 έως 2001 (Γερμανία – Ισπανία – Γαλλία – Ολλανδία- Ιταλία – Αγγλία και Σουηδία). Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ένα οικονομετρικό μοντέλο και χρησιμοποιώντας τους ακόλουθους δείκτες βρήκε τις αντίστοιχες συσχετίσεις: (page: 21)

Εξαρτημένες Μεταβλητές: (SPREAD, LMSPR, GROSS, LERNER, MRK UP)
Παράγοντες για το Pure Spread (HHI, Credit Risk, Liquidity Risk, Interest rate risk)
Άλλοι παράγοντες: (inefficiency, capital to asset ratio, lending/total assets, deposits/total liabilities, other earning assets/ total assets, loan commitments/ total assets, fee based activities, ATM, Branches,)
Μακροοικονομικοί δείκτες: GDP, BBMB

Η έρευνα αυτή αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ του bank margin και διαφόρων παραμέτρων. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η διαφοροποίηση των τραπεζών και τα επιτοκιακά περιθώρια σχετίζονται θετικά. Αυτό δείχνει τη δυνατότητα στις τράπεζες να αυξήσουν τα έσοδα και την αγοραστική τους δύναμη. Συνεπώς οι τράπεζες θα πρέπει να εξετάζουν και άλλους παράγοντες πέρα από το Interest margin.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην συγκεκριμένη διπλωματική θα χρησιμοποιηθεί μια προσέγγιση ενός σταδίου, το οποίο ενσωματώνει όλους τους καθοριστικούς παράγοντες στα επιτοκιακά περιθώρια σε ένα μόνο στάδιο, και είναι πιο κατάλληλο για τις μελέτες που αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα στα δεδομένα.

Στην εργασία όπως αναφέρουμε και παραπάνω χρησιμοποιήθηκαν ορισμένοι βασικοί τραπεζικοί δείκτες (οι οποίοι αναλύονται ξεχωριστά στο κεφάλαιο Μεταβλητές) καθώς και μακροοικονομικές μεταβλητές και παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος.

Για τους προαναφερθέντες δείκτες και τη σημαντικότητα τους όσον αφορά στην επίδραση που είχαν αυτοί στο Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο χρησιμοποιήθηκε το γραμμικό μοντέλο ανάλυσης κάθε φορά με διαφορετικές μεταβλητές ώστε να ελεγχθεί η στατιστική σημαντικότητα τους.

Ο μαθηματικός τύπος του μοντέλου είναι ο:

$$NIM = c' + aNIM_{i,t-1} + \beta_j X_{it} + e_{it}$$

Ακολουθεί η ανάλυση των μεταβλητών που επιλέχθηκαν για την εμπειρική ανάλυση.

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Α.ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ

Η επίδοση των τραπεζών μετριέται κατά βάση με τους δείκτες κερδοφορίας. Στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας επιλέχθηκαν οι παρακάτω δείκτες :

Return on Assets (ROA) = Net profit/Total assets

Στα ελληνικά αποδίδεται ως απόδοση ιδίων κεφαλαίων. Είναι ένας χρηματοοικονομικός δείκτης που δείχνει πόσο αποδοτικά μπορεί να χρησιμοποιήσει μια εταιρεία τα κεφάλαια της για να δημιουργήσει πρόσθετα έσοδα (κέρδη), και εκφράζεται σε ποσοστιαίες μονάδες.

Χρησιμοποιείται ως ένδειξη αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας, δηλαδή πόσο κέρδος μπορεί να παράγει χρησιμοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους που επενδύθηκαν από τους μετόχους της (μετοχικό κεφάλαιο) και τα αποθεματικά της.

Σε επίπεδο τραπεζών ο δείκτης αυτός εκφράζει τα καθαρά έσοδα από την κύρια δραστηριότητα της τράπεζας δηλαδή τον έντοκο δανεισμό ως προς το συνολικό ενεργητικό της εταιρείας

Return on Equity (ROE) = Net profit/ Total equity.

Απόδοση ιδίων κεφαλαίων είναι ένας χρηματοοικονομικός δείκτης που δείχνει πόσο αποδοτικά χρησιμοποιεί μια εταιρεία τα κεφάλαια της για να δημιουργήσει πρόσθετα έσοδα (κέρδη), και εκφράζεται σε ποσοστιαίες μονάδες.

Χρησιμοποιείται ως ένδειξη αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας, δηλαδή πόσο κέρδος μπορεί να παράγει χρησιμοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους που επενδύθηκαν από τους μετόχους της (μετοχικό κεφάλαιο) και τα αποθεματικά της. Οι επενδυτές συνήθως αναζητούν εταιρίες με υψηλή και αυξανόμενη απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE).

Cost to Income Ratio (C/I) = total cost /total income

Ο δείκτης κόστους προς έσοδα είναι βασικό χρηματοδοτικό μέτρο, ιδιαίτερα σημαντικό για την αποτίμηση των τραπεζών. Δείχνει κόστος μιας εταιρείας σε σχέση με το εισόδημα του. Για να πάρετε το λόγο, χωρίζουν τα λειτουργικά έξοδα (διοικητικά και τα πάγια έξοδα, όπως οι μισθοί και τα έξοδα ιδιοκτησίας, αλλά δεν είναι κακό χρέη που έχουν διαγραφεί) από λειτουργικά έσοδα. Ο δείκτης δίνει στους επενδυτές μια σαφή εικόνα του πόσο αποτελεσματικά η επιχείρηση που τρέχει - το χαμηλότερο είναι, τόσο πιο επικερδής η τράπεζα θα είναι. Αλλαγές στην αναλογία μπορεί επίσης να επισημάνω πιθανά προβλήματα: αν η αναλογία αυξάνεται από τη μια περίοδο στην άλλη, αυτό σημαίνει ότι οι δαπάνες αυξάνονται με υψηλότερο ρυθμό από ό,τι το εισόδημα, το οποίο θα μπορούσε να υποδηλώνουν ότι η εταιρεία έχει λάβει τα μάτια του από την μπάλα στη μονάδα για την προσέλκυση περισσότερων επιχειρήσεων.

Β.ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Liquid assets to deposit-borrowing ratio (LADST) = liquid asset/customer deposit and short term borrowed funds.

Αυτός ο δείκτης υποδεικνύει το ποσοστό του βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που θα μπορούσαν να καλυφθούν με ρευστά περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας στην περίπτωση αιφνίδιας απόσυρσης.

Net Loans to total asset ratio (NLTA) = Net loans/total assets NLTA

Ο NLTA μέτρα το ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων που είναι δεμένα σε δάνεια. Όσο υψηλότερη είναι η αναλογία, τόσο λιγότερη η ρευστότητα της τράπεζας.

Net loans to deposit and borrowing (NLDST) = Net loans/total deposits and short term borrowings.

Ο δείκτης αυτός δείχνει το ποσοστό του συνόλου των καταθέσεων σε μη ρευστά στοιχεία ενεργητικού. Ένα υψηλό ποσοστό σημαίνει χαμηλότερη ρευστότητα για την τράπεζα.

Loan loss reserve to gross loans (LRGL) = Loan loss reserve/gross loans.

Ο συγκεκριμένος δείκτης αφορά το ποσοστό εκείνων των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο σύνολο των δανείων ενός τραπεζικού χαρτοφυλακίου.

Net profit margin

Μια μέτρηση απόδοσης που εξετάζει το πόσο επιτυχής είναι οι επενδυτικές αποφάσεις μιας επιχείρησης σε σχέση με το επίπεδο του χρέους της. Μια αρνητική τιμή σημαίνει ότι η επιχείρηση δεν κάνει τη βέλτιστη απόφαση, επειδή τα έξοδα από τόκους ήταν μεγαλύτερο από το ποσό των αποδόσεων που προκύπτουν από τις επενδύσεις.

Γ. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Πληθωρισμός (σε ετήσια βάση)

Ο πληθωρισμός, όπως μετριέται με τον δείκτη τιμών καταναλωτή αντανακλά την ετήσια ποσοστιαία μεταβολή στο κόστος για τον μέσο καταναλωτή της απόκτησης ενός καλαθιού αγαθών και υπηρεσιών που μπορεί να καθοριστεί ή να αλλάξει σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα, όπως η ετήσια. Για τον υπολογισμό του χρησιμοποιείται ο τύπος Laspeyres που είναι η σταθμισμένη μέση αριθμητική βάση, επί των σταθερών αξιών βάση για την περίοδο βάσης.

ΑΕΠ (σε ετήσια βάση)

Ο ετήσιος ποσοστιαίος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ σε τιμές αγοράς με βάση το σταθερό τοπικό νόμισμα. Τα σύνολα βασίζονται στη διαρκή 2005 δολάρια ΗΠΑ. ΑΕΠ είναι το άθροισμα της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας από όλους τους παραγωγούς που διαμένουν στην οικονομία συν τυχόν φόρους μείον προϊόντων και τις επιδοτήσεις που δεν περιλαμβάνονται στην αξία των προϊόντων αξίας. ενεργητικού ή για την εξάντληση και υποβάθμιση των φυσικών πόρων.

Εθνικό Χρέος

Σε γενικές γραμμές, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ που χρησιμοποιείται από τους επενδυτές για να μετρήσει την ικανότητα της χώρας να προβεί σε μελλοντικές πληρωμές για το χρέος της, επηρεάζοντας έτσι το κόστος δανεισμού της χώρας και των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων.

Συγκεντρωτική Ανάλυση των Μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 1 που βρίσκεται στο Παράρτημα ενώ στον παρακάτω πίνακα φαίνεται συγκεντρωτικά ορισμένα βασικά αποτελέσματα για τους δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν στην εμπειρική μελέτη που πραγματοποιήσαμε στις 4 συστημικές τράπεζες.

Μεταβλητές	Πλήθος Παρατηρήσεων	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
roa	20	-0,01854	0,04448
Roe	20	2,32930	11,06683
Ci	20	1,39750	0,81675
Ladst	20	0,10156	0,03241
Ntla	20	0,66873	0,04416
Nldst	20	0,73747	0,06276
Lrgl	20	0,07326	0,03601
Nim	20	-0,02762	0,06537

Όσον αφορά τα δεδομένα αυτά ο χρήστης οφείλει να γνωρίζει ορισμένες βασικές πληροφορίες αναφορικά με τα δεδομένα:

1. Το 2011 λόγω του κουρέματος που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα έγινε απομείωση της αξίας των Ομολόγων και αυτό είχε σαν συνέπεια όλοι οι δείκτες που επηρεάζονται από τα ίδια Κεφάλαια να αντιμετωπίζουν σημαντική διακύμανση.
2. Παραδείγματα από τέτοιους δείκτες είναι ο ROE του οποίου η τυπική απόκλιση είναι σημαντικά μεγάλη
3. Σπουδαίο είναι να αναδειχθεί η αύξηση που υπάρχει στην πορεία του εθνικού χρέους σαν ποσοστό του ΑΕΠ που το 2009 ήταν στο 125% ενώ το 2013 στο 160% δηλαδή σχεδόν 35 % αύξηση.
4. Όσον αφορά τα δεδομένα που αφορούν στην Alpha Bank παρατηρούμε ότι το 2013 η αύξηση στα συνολικά έσοδα οφείλεται στην αρνητική υπεραξία από την αγορά της Εμπορικής τράπεζας.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στα πλαίσια της εργασίας και όπως αναλύθηκε παραπάνω τρέξαμε παλινδρομήσεις ώστε να εξάγουμε συμπεράσματα για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο.

Συγκεκριμένα για κάθε παλινδρόμηση παρουσιάζονται οι αντίστοιχοι πίνακες με τα αποτελέσματα και αναδεικνύονται ποιοι είναι εκείνοι οι δείκτες που είναι στατιστικά σημαντικοί.

1^η Παλινδρόμηση

Random-effects GLS regression						
Number of obs = 20	Obs per group					
R-sq: within = 0.9264	min =5					
between = 0.6291	avg =5.0					
overall = 0.9157	max = 5					
Random effects u_i ~ Gaussian		Wald chi2(5)	=	152.08		
corr(u_i, X) = 0 (assumed)		Prob > chi2	=	0.0000		
nim	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf.	Interval]
ci	-.0815519	.007483	-10.90	0.000	-.0962183	-.0668855
ladst	-.5996968	.1807179	-3.32	0.001	-.9538973	-.2454962
nita	.2778535	.2276286	1.22	0.222	-.1682905	.7239974
nldst	-.0043627	.1491701	-0.03	0.977	-.2967307	.2880052
lrgl	.1225285	.169201	0.72	0.469	-.2090994	.4541563
_cons	-.0443116	.0971256	-0.46	0.648	-.2346743	.146051

Όπως φαίνεται και στον πίνακα, στην συγκεκριμένη παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή το NIM και ανεξάρτητες τους δείκτες (ci, ladst, nita, nldst, lrgl) διαπιστώνουμε ότι στατιστικά σημαντική με $P > |z|$ περίπου ίση με το 0 είναι μόνο το ci.

Δηλαδή διαπιστώνεται ότι το NIM επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα με αρνητική συσχέτιση μόνο από τον τον δείκτη Κόστος / Έσοδα.

2^η Παλινδρόμηση

Random-effects GLS regression						
Number of obs = 20	Obs per group					
R-sq: within = 0.9369	min =5					
between = 0.6554	avg =5.0					
overall = 0.9274	max = 5					
Random effects u_i ~ Gaussian		Wald chi2(8)	=	140.60		
corr(u_i, X) = 0 (assumed)		Prob > chi2	=	0.0000		
nim	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf.	Interval]
ci	-.0519491	.02404	-2.16	0.031	-.0990666	-.0048316
ladst	-.3343812	.2787159	-1.20	0.230	-.8806544	.2118919
nlta	.303092	.2678967	1.13	0.258	-.2219758	.8281599
nldst	-.0084511	.1911344	-0.04	0.965	-.3830676	.3661654
lrgl	-.1793162	.4575857	-0.39	0.695	-1.076168	.7175353
iona~l	.0026259	.0047923	0.55	0.584	-.0067667	.0120186
annual	.0158966	.0119416	1.33	0.183	-.0075084	.0393017
alde~p	.0007534	.0008034	0.94	0.348	-.0008213	.002328
_cons	-.124691	.133134	-0.94	0.349	-.3856289	.1362469

Όπως φαίνεται και στον πίνακα, στην συγκεκριμένη παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή το NIM και ανεξάρτητες τους δείκτες (ci, ladst, nlta, nldst, lrgl, annual inflation, annual gdb, national debt) διαπιστώνουμε ότι στατιστικά σημαντική με $P|z|$ περίπου ίση με το 0 είναι και σε αυτή την περίπτωση μόνο το ci.

Δηλαδή διαπιστώνεται ότι το NIM επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα με αρνητική συσχέτιση μόνο από τον τον δείκτη Κόστος / Έσοδα.

3^η Παλινδρόμηση

Random-effects GLS regression						
Number of obs = 20	Obs per group					
R-sq: within = 0.9988	min =5					
between = 0.9945	avg =5.0					
overall = 0.9987	max = 5					
Random effects u_i ~ Gaussian Wald chi2(8) = 6690.10						
corr(u_i, X) = 0 (assumed) Prob > chi2 = 0.0000						
nim	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
infationa~l	.0004881	.0007328	0.67	0.505	-.0009482 .0019245	
gdbannual	.0008084	.0019401	0.42	0.677	-.0029941 .0046108	
nationalde~p	.0000164	.0001402	0.12	0.907	-.0002584 .0002911	
roa	1.479.807	.0862311	17.16	0.000	1.310.797 1.648.816	
roe	-.0000677	.0001425	-0.47	0.635	-.000347 .0002117	
ci	.0026141	.004498	0.58	0.561	-.0062019 .01143	
ladst	-.0184104	.0466835	-0.39	0.693	-.1099084 .0730876	
nlta	.0159122	.0549129	0.29	0.772	-.0917151 .1235396	
nldst	.0165667	.045675	0.36	0.717	-.0729547 .106088	
lrgl	.0028638	.0753597	0.04	0.970	-.1448384 .1505661	
	-.0234664	.0213747	-1.10	0.272	-.06536 .0184272	

Όπως φαίνεται και στον πίνακα, στην συγκεκριμένη παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή το NIM και ανεξάρτητες τους δείκτες (roa, roe, ci, ladst, nlta, nldst, lrgl, annual inflation, annual gdb, national debt) διαπιστώνουμε ότι στατιστικά σημαντική με $P > |z|$ περίπου ίση με το 0 είναι ο δείκτης ROA.

Δηλαδή διαπιστώνεται ότι το NIM επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα με θετική συσχέτιση από τον τον δείκτη ROA.

Τέλος, στο Παράρτημα παρουσιάζονται στους Πίνακες 2,3,4 διαγραμματική απεικόνιση των δεικτών που εντοπίστηκαν στην έρευνα ότι παρουσιάζουν συσχέτιση θετική και αρνητική.

Αναδεικνύεται αυτή η συσχέτιση των δεικτών με το Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αρχικά έγινε μια ιστορική Αναδρομή του Ελληνικού Τραπεζικού συστήματος ώστε να εντοπίσουμε τα στοιχεία του μικροοικονομικού και μακροοικονομικού περιβάλλοντος των τραπεζών αποκτώντας έτσι την γενική εικόνα.

Ο τραπεζικός τομέας στην Ελλάδα, έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο από την ίδρυση του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτος το 1928 και διαχρονικά έχει σημαδέψει την ελληνική και παγκόσμια οικονομία.

Στη συνέχεια αναλύθηκαν τα βασικά στοιχεία που πρέπει να γνωρίζει ο αναγνώστης αναφορικά με τις 4 συστημικές Ελληνικές Τράπεζες (Alpha Bank, Eurobank, NBG & Pireos) έτσι όπως αυτές ορίζονται πλέον και που έχουν σημαντικό ρόλο στη σύγχρονη Ελληνική Οικονομία.

Στόχος λοιπόν της εργασίας είναι να γίνει ανάλυση όλων των παραγόντων που επιδρούν στην τραπεζική πορεία. Αντικείμενο της εργασίας είναι η εμπειρική μελέτη των παραγόντων που επιδρούν στο Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο στην δύσκολη οικονομική περίοδο 2009 -2013 που επηρεάστηκε ο Ελληνικός και Ευρωπαϊκός κόσμος. Είναι όπως αναλύθηκε και στην ιστορική αναδρομή, η περίοδος όπου η ύφεση μεγάλωνε και που οι ελληνικές τράπεζες οδηγήθηκαν σε κούρεμα των ομολόγων και επηρεάστηκαν δραματικά.

Στο επόμενο κεφάλαιο της εργασίας πραγματοποιήθηκε επισκόπηση της σχετικής Βιβλιογραφίας και Αρθρογραφίας με άρθρα και μελέτες πάνω στους παράγοντες που επηρεάζουν το Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο.

Ενδεικτικά αναφέρεται η πρωτοποριακή μελέτη των Ho & Saunders που πραγματοποιήθηκε το 1980 και αποτέλεσε τη βάση της μελέτης των παραγόντων που επιδρούν στο Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο.

Στη συνέχεια περιγράφεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφονται και αναλύονται όλοι οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και οι λόγοι που επιλέχτηκαν οι συγκεκριμένοι δείκτες:

- **A.ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ**

- ✓ Return on Assets (ROA)
- ✓ Return on Equity (ROE)
- ✓ Cost to Income Ratio (C/I)

- **B.ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ**

- ✓ Liquid assets to deposit-borrowing ratio (LADST)
- ✓ Net Loans to total asset ratio (NLTA)
- ✓ Net loans to deposit and borrowing (NLDST)

- ✓ Loan loss reserve to gross loans (LRGL) = Loan loss reserve/gross loans.
- ✓ Net profit margin

- **Γ. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ**

- ✓ Πληθωρισμός (σε ετήσια βάση)
- ✓ ΑΕΠ (σε ετήσια βάση)
- ✓ Εθνικό Χρέος

Στην συνέχεια έγινε συγκεντρωτική ανάλυση των μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν αναδεικνύοντας ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να αντιλαμβάνεται κανείς για αυτούς τους δείκτες.

1. Το 2011 λόγω του κουρέματος που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα έγινε απομείωση της αξίας των Ομολόγων και αυτό είχε σαν συνέπεια όλοι οι δείκτες που επηρεάζονται από τα ίδια Κεφάλαια να αντιμετωπίζουν σημαντική διακύμανση.
2. Παραδείγματα από τέτοιους δείκτες είναι ο ROE του οποίου η τυπική απόκλιση είναι σημαντικά μεγάλη
3. Σπουδαίο είναι να αναδειχθεί η αύξηση που υπάρχει στην πορεία του εθνικού χρέους σαν ποσοστό του ΑΕΠ που το 2009 ήταν στο 125% ενώ το 2013 στο 160% δηλαδή σχεδόν 35 % αύξηση.
4. Όσον αφορά τα δεδομένα που αφορούν στην Alpha Bank παρατηρούμε ότι το 2013 η αύξηση στα συνολικά έσοδα οφείλεται στην αρνητική υπεραξία από την αγορά της Εμπορικής τράπεζας.

Στο επόμενο κεφάλαιο εντοπίστηκαν τα εμπειρικά αποτελέσματα της εργασίας και από τις 3 παλινδρομήσεις που πραγματοποιήθηκαν.

Πιο συγκεκριμένα:

1η Παλινδρόμηση

Στην συγκεκριμένη παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή το NIM και ανεξάρτητες τους δείκτες (ci, ladst, ntl, nldst, lrgl) διαπιστώνουμε ότι στατιστικά σημαντική με $P|z|$ περίπου ίση με το 0 είναι μόνο το C/I .
Δηλαδή διαπιστώνεται ότι το NIM επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα με αρνητική συσχέτιση μόνο από τον δείκτη Κόστος / Έσοδα.

2η Παλινδρόμηση

Στην συγκεκριμένη παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή το NIM και ανεξάρτητες τους δείκτες (ci, ladst, ntl, nldst, lrgl, annual inflation, annual gdb, national debt) διαπιστώνουμε ότι στατιστικά σημαντική με $P|z|$ περίπου ίση με το 0 είναι και σε αυτή την περίπτωση μόνο το C/I.
Δηλαδή διαπιστώνεται ότι το NIM επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα με αρνητική συσχέτιση μόνο από τον δείκτη Κόστος / Έσοδα.

3η Παλινδρόμηση

Στην συγκεκριμένη παλινδρόμηση που πραγματοποιήθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή το NIM και ανεξάρτητες τους δείκτες (roa, roe, ci, ladst, nlta, nldst, lrgl, annual inflation, annual gdb, national debt) διαπιστώνουμε ότι στατιστικά σημαντική με $P|z|$ περίπου ίση με το 0 είναι ο δείκτης ROA.

Δηλαδή διαπιστώνεται ότι το NIM επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα με θετική συσχέτιση από τον τον δείκτη ROA.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Η παραπάνω εργασία αποτελεί προσπάθεια μελέτης των παραγόντων που επιδρούν στο καθαρό επιτοκιακό περιθώριο των τραπεζών.

Όπως αναλύθηκε και παραπάνω η συγκεκριμένη εργασία εντρύφησε στις 4 συστημικές ελληνικές τράπεζες για την περίοδο 2009 – 2013.

Στο μέλλον θα ήταν σκόπιμο να διερευνηθεί η συγκεκριμένη έρευνα και στις υπόλοιπες Ελληνικές τράπεζες ακόμα και τις συνεταιριστικές.

Αναμένεται να έχει οικονομικό και ακαδημαϊκό ενδιαφέρον και η ανάλυση πιο μικρών τραπεζών που δε βρίσκονται κάτω από τη χορήγηση- προστασία των κρατικών και ευρωπαϊκών θεσμών την περίοδο της κρίσης.

Επιπλέον μια πιθανή συμπληρωματική μελέτη θα ήταν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα παραδείγματος χάρι δεκαετία ώστε να μπορέσει να εκτιμηθεί η διαχρονική εξέλιξη του NIM και σε περίοδο οικονομικής ανάπτυξης.

Τέλος, η βιβλιογραφία είναι πλούσια και με μια σειρά περισσότερους δείκτες που μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στην βελτίωση της ακαδημαϊκής έρευνας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη Βιβλιογραφία

- Maria- Eleni K. Agoraki. “The determinants of net interest margin during transition”
- Wheelock C. David and Wilson W. Paul (1995), Evaluating the Efficiency of Commercial Banks: Does Our View of What Banks Do Matter? Review July/ August 1995, Federal Reserve Bank of St. Louis, 39-52.
- Angbazo, L., 1997. Commercial bank net interest margins, default risk, interest rate risk and off-balance sheet banking. *Journal of Banking and Finance* 21, 55–87.
- Samuelson, P., 1945. The effect of interest rate increases on the banking system. *The American Economic Review* XXXV (1), 16-27.
- Ho, T., Saunders, A., 1981. The determinants of bank interest margins: theory and empirical evidence. *Journal of Financial and Quantitative Analyses* 16, 581–600.
- Brock, P., Suarez, L.R., 2000. Understanding the Behavior of Bank Spreads in Latin America. *Journal of Development Economics* 63, 113-134.
- Saunders, A., Schumacher, L., 2000. The determinants of bank interest rate margins: an international study. *Journal of International Money and Finance* 19, 813-832.
- Demirgüç-Kunt, A., Huizinga, H., 1999. Determinants of commercial bank interest margins and profitability: Some international evidence. *World Bank Economic Review* 13, 379-408.
- Juaquin Maudos & Liliana Solfs, 2009. The determinants of net interest income in the Mexican Banking System.
- Santiago Valverde & Francisco Fernandez, 2007. The determinants of bank margin in the European banking
- Claeys, S., Vander Vennet, R., 2007. Determinants of Bank Interest Margins in Central and Eastern Europe: A Comparison with the West. *Economic Systems* 32(2), 197-216
- Carbo V.S., Rodriguez, F.F., 2007. The determinants of bank margins in European banking. *Journal of Banking and Finance*, 31(7), 2043-2063.
- Lepetit, L., Nys, E., Rous, P., Tarazi, A. 2008a. The expansion of services in European banking:
- Implications for loan pricing and interest margins. *Journal of Banking and Finance* 32, 2325-2335.
- Drakos, K., 2003. Assessing the success of reform in transition banking 10 years later: an interest margins analysis. *Journal of Policy Modeling* 25, 309–317.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Ελληνική Ένωση Τραπεζών (2008), Η συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην ελληνική οικονομία, Μελέτη, Ιούλιος 2008, σελ.1-62.
- Γ. Δερτιλής 2005 «Ιστορία του Ελληνικού Κράτους 1830 - 1920» Εκδόσεις Εστία

- Κ. Κωστής, Β.Τσοκόπουλος (1988) , « Οι τράπεζες στην Ελλάδα 1898 - 1928», Ελληνική Ένωση Τραπεζών
- Ι. Αρμάγου (2005) «Το σύγχρονο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα» Διατριβή Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Κ. Κωστής (2003) «Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας 1914- 1940 » Ιστορικό αρχείο Εθνικής Τράπεζας
- Π. Αγγελόπουλος (2005) , «Τραπεζικό και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλης
- Χαρδούβελης Γ., Κολλιντζάς Τ., Ψαλιδόπουλος Μ., Καραμούζης Ν., Δεκέμβριος 2009. «Η κρίση του 2007-2009: τα αίτια, η αντιμετώπιση και οι προοπτικές, Eurobank Research Οικονομία & Αγορές, Τόμος IV, Τεύχος 8, www.hardouvelis.gr (1-5)»
- Έκθεση για την ανακεφαλαιοποίηση και Αναδιάρθρωση του Ελληνικού Τραπεζικού Τομέα, Τράπεζα της Ελλάδος Δεκέμβριος 2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.

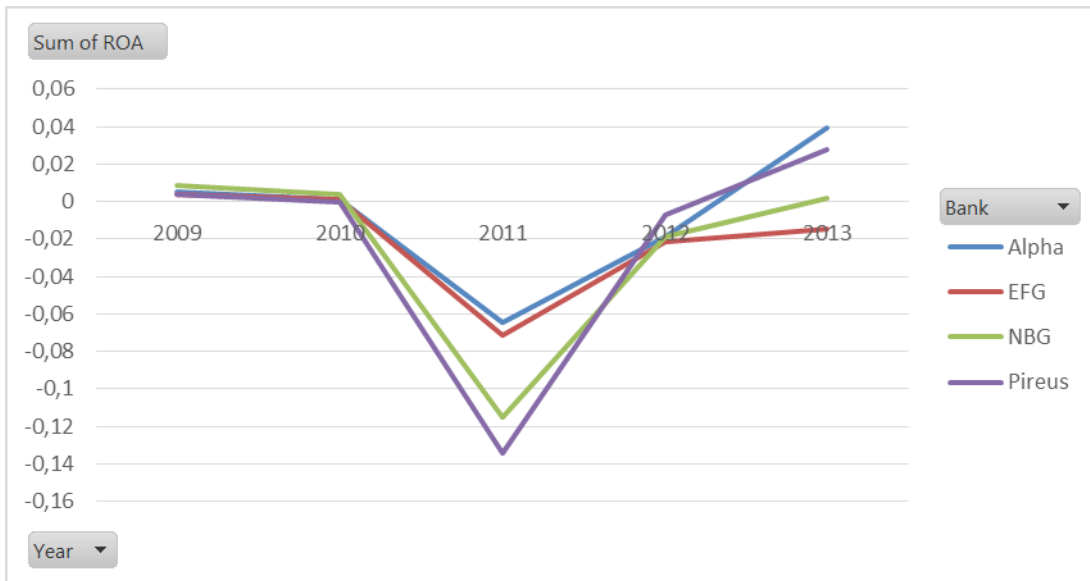
Παρουσιάζονται τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν:

Bank	Year	ROA	ROE	C/I	LADST	NLTA	NLDST	LRGL	NIM	Inflation (annual %)	GDB (annual)	National Debt (% of GDP)
NBG	2009	0,00849554	0,09802526	0,85540295	0,12538067	0,65922733	0,77930170	0,03184971	0,01288712	1,2	-4,4	112,9
NBG	2010	0,00364757	0,04038604	0,90397770	0,12283943	0,63987844	0,75473297	0,04406663	0,00570041	4,7	-5,4	129,7
NBG	2011	-0,11531660	48,70773110	2,66019050	0,12941786	0,66900186	0,81161025	0,09056181	-0,17237112	3,3	-8,9	146
NBG	2012	-0,01882670	0,96620960	1,12631442	0,14769087	0,65969770	0,71668481	0,10103374	-0,02853837	1,5	-6,6	171,3
NBG	2013	0,00161363	0,02273305	0,45844595	0,12522864	0,60623817	0,71104579	0,11632919	0,00266171	-0,9	-3,9	156,9
Alpha	2009	0,00501576	0,05843898	0,78941973	0,14365366	0,73854682	0,82102142	0,03097140	0,00679139	1,2	-4,4	112,9
Alpha	2010	0,00128804	0,01487552	0,90381729	0,11054100	0,73811360	0,83041555	0,04308595	0,00174505	4,7	-5,4	129,7
Alpha	2011	-0,06441378	-1,93767470	3,07185509	0,07130977	0,75870142	0,81538358	0,09793028	-0,08490003	3,3	-8,9	146
Alpha	2012	-0,01856864	-1,44707291	1,90577777	0,08745821	0,69659166	0,73324415	0,10194121	-0,02665643	1,5	-6,6	171,3
Alpha	2013	0,03965173	0,34922521	0,59631712	0,06713087	0,70122428	0,81374815	0,11863562	0,05654643	-0,9	-3,9	156,9
EFG	2009	0,00374990	0,05004751	0,89234380	0,11536581	0,66260428	0,73779416	0,03025409	0,00565933	1,2	-4,4	112,9
EFG	2010	0,00096344	0,01378405	0,97781041	0,11991634	0,64536404	0,71758509	0,03974606	0,00149286	4,7	-5,4	129,7
EFG	2011	-0,07154201	-6,28114286	2,02619335	0,14776373	0,62604462	0,65941810	0,06597269	-0,11427621	3,3	-8,9	146
EFG	2012	-0,02135899	2,20610687	1,37189901	0,11377246	0,63812396	0,65778367	0,09761502	-0,03347154	1,5	-6,6	171,3
EFG	2013	-0,01491248	-0,25580367	1,59789790	0,06891826	0,58786379	0,63785749	0,14744476	-0,02536724	-0,9	-3,9	156,9
Pireus	2009	0,00378832	0,05689373	0,91665211	0,08356137	0,69433315	0,76044770	0,02572097	0,00545605	1,2	-4,4	112,9
Pireus	2010	-0,00036739	-0,00647304	0,99644292	0,08722179	0,65252917	0,71148471	0,03667865	-0,00056302	4,7	-5,4	129,7
Pireus	2011	-0,13409677	3,41168644	3,38858807	0,06611743	0,68902411	0,69221093	0,08236811	-0,19461840	3,3	-8,9	146
Pireus	2012	-0,00723292	0,21992697	1,20123975	0,05697110	0,63364747	0,62744689	0,07911885	-0,01141474	1,5	-6,6	171,3
Pireus	2013	0,02767276	0,29804391	1,30949525	0,04101087	0,67781818	0,76014125	0,08386061	0,04082622	-0,9	-3,9	156,9

Πίνακας 2

Πίνακας 3

Πίνακας 4

